

**Приватне акціонерне товариство «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»**

**Методичні рекомендації для самостійного вивчення
дисципліни
«Інноваційний менеджмент»
(для магістрів)**

Київ-2018

Підготовлено кандидатом економічних наук, доцентом В.П. Сладкевичем.
Затверджено на засіданні кафедри менеджменту ННІМЕФ Міжрегіональної
Академії управління персоналом (протокол № 2 від 26.09.2018р.).

Схвалено Вченою радою ННІМЕФ Міжрегіональної Академії управління
персоналом

Сладкевич В.П. Методичні рекомендації для самостійного вивчення
дисципліни «Інноваційний менеджмент» (для магістрів). - К.: МАУП, 2018 -
С.

Методична розробка містить пояснювальну записку, навчально-
тематичний план вивчення дисципліни «Інноваційний менеджмент»,
методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми, контрольні
питання, критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі,
список рекомендованої літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2018

Пояснювальна записка

Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння студентом знань та їх реалізації, основним засобом опанування навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Мета самостійної роботи студентів — сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми дисципліни «Інноваційний менеджмент» та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Завдання самостійної роботи студентів — засвоєння певних знань, умінь, навичок, закріплення та систематизація здобутих знань, їх застосування при виконанні практичних завдань та творчих робіт, а також виявлення прогалів у системі знань із предмета «Інноваційний менеджмент».

Зміст самостійної роботи студента з дисципліни «Інноваційний менеджмент» визначається навчальною програмою дисципліни, методичними матеріалами, завданнями викладача.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни «Інноваційний менеджмент»: підручником, навчальними та методичними посібниками, методичними матеріалами для самостійної роботи студентів, конспектом лекцій, тощо.

Самостійна робота студентів з навчальної дисципліни «Інноваційний менеджмент» організовується з дотриманням низки вимог:

- обґрунтування необхідності завдань загалом і конкретного завдання зокрема;
- надання детальних методичних рекомендацій щодо виконання роботи;
- надання можливості студентам виконувати творчі роботи, які відповідають умовно-професійному рівню засвоєння знань, не обмежуючи їх виконанням стандартних завдань;
- підтримання постійного зворотного зв'язку зі студентами у процесі виконання самостійної роботи, що є чинником ефективності навчального середовища.

Перелік завдань для самостійної роботи, форми її організації та звітності, термін виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються викладачем кафедри при розробці робочої навчальної програми дисципліни (розділу «Самостійна робота студентів»).

Студенти, які розпочинають вивчати дисципліну «Інноваційний менеджмент», повинні бути проінформовані викладачем щодо організації самостійної роботи, її форм та видів, термінів виконання, форм контролю та звітності, кількості балів за виконання завдань.

Організація і контроль процесу та змісту самостійної роботи і її результатів здійснюються викладачами кафедри.

Оцінки (бали), одержані студентами за виконання різних видів самостійної роботи, фіксуються викладачами і повинні бути доведені до відома студентів.

1. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

№ п/п	Назва теми
1.	Сутність, розвиток та основні поняття інноваційного менеджменту
2.	Інноваційна діяльність як об'єкт інноваційного менеджменту
3.	Державна підтримка інноваційної діяльності
4.	Організаційні форми інноваційної діяльності
5.	Управління інноваційним розвитком організації
6.	Управління інноваційним проектом
7.	Управління ризиками в інноваційній діяльності
8.	Оцінка ефективності інноваційної діяльності

2. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ КОЖНОЇ ТЕМИ

Тема 1. Сутність, розвиток та основні поняття інноваційного менеджменту

Зміст поняття «інновація». Класифікація новацій, інноваційних процесів, нововведень. Сучасні аспекти нововведень та розвиток конкуренції.

Інноваційний менеджмент як сукупність принципів, методів і форм управління інноваційними процесами та інноваційною діяльністю. Інноваційний процес та інноваційна діяльність. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.

Еволюція розвитку теорій інноваційної діяльності. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

Теми рефератів

1. Зміст поняття «інновація».
2. Класифікація новацій, інноваційних процесів, нововведень.
3. Інноваційний процес та інноваційна діяльність.
4. Еволюція розвитку теорій інноваційної діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Визначення новації.
2. Визначення інновації.

3. Ознаки, які покладені в основу класифікації інновацій.
4. Поняття про інноваційний процес.
5. Завдання інноваційного менеджменту.

Тести для самоконтролю

1. Новація - це:
  - а) художнє-конструктивне рішення виробу, яке визначає його зовнішній вигляд;
  - б) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
  - в) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
  - г) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання.

2. Інновація - це:
  - а) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання;
  - б) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці;
  - в) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
  - г) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок.

3. Винахід - це:
  - а) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
  - б) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
  - в) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці;
  - г) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання.

4. Відкриття - це:
  - а) установлення невідомих раніше об'єктивних закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, що вносять корінні зміни в рівень нашого пізнання;

- б) кінцевий метод, принцип, новий порядок, винахід, новий продукт, процес, якісно відмінний від попереднього аналога, що є результатом інтелектуальної діяльності, закінчених наукових досліджень і розробок;
- в) результат практичного освоєння новації, задіяної у динаміці, ефективність якої оцінюється не тільки економічним, а й соціальним ефектом;
- г) нове технічне вирішення конкретного завдання, яке дає позитивний ефект, покращує якість продукції чи змінює умови праці.

5. До інновації не відноситься:

- а) введення нового продукту;
- б) створення нового ринку товарів;
- в) реорганізація структури управління організації;
- г) винахід.

6. Існує різниця між винаходом, відкриттям і нововведенням. Наведіть правильну відповідь:

- а) відкриття здійснюється на прикладному рівні, нововведення на його основі створюється на фундаментальному рівні;
- б) відкриття чи винахід можуть бути зроблені колективно, а нововведення розробляються і впроваджуються вченим, винахідником-одинаком;
- в) відкриття чи винахід здійснюється винятково заради одержання прибутку, тоді як нововведення впроваджуються з метою одержання нових знань;
- г) відкриття або винахід можуть бути випадковими, нововведення випадково не відбуваються.

7. Яке з наведених визначень відноситься до інноваційного менеджменту?

- а) це система принципів і методів розробки і реалізації управлінських рішень, які зв'язані з здійсненням різних аспектів інвестиційної діяльності підприємства;
- б) це прикладання знань, навичок, інструментів і методів до операцій проекту для задоволення вимог, які висуваються до проекту;
- в) це сукупність методів і форм управління інноваційним процесом, а також управління зайнятими цією діяльністю організаційними структурами та їх персоналом;
- г) це сукупність принципів, методів і засобів управління підприємством з метою підвищення ефективності виробництва і збільшення прибутку.

8. Функція прогнозування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) розробку перспектив науково-технічного розвитку підприємства;
- б) досягнення майбутньої мети підприємства;
- в) розробку комплексного плану досягнення мети підприємства;
- г) розробку набору прийомів і методів з досягнення інноваційних завдань підприємства.

9. Функція планування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) погодження діяльності усіх ланцюгів системи управління, апарату науково-дослідних підрозділів та окремих фахівців;
- б) розробку перспектив науково-технічного розвитку;
- в) обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності відповідно до розроблених прогнозів і цілей розвитку підприємства;
- г) виконання планових завдань та об'єднання людей, які сумісно виконують інноваційні плани, програми і проекти.

10. Функція координування в інноваційному менеджменті спрямована на:

- а) погодження діяльності усіх ланцюгів системи управління, апарату науково-дослідних підрозділів та окремих фахівців;
- б) розробку перспектив науково-технічного розвитку;
- в) обґрунтування основних напрямків інноваційної діяльності відповідно до розроблених прогнозів і цілей розвитку підприємства;
- г) виконання планових завдань та об'єднання людей, які сумісно виконують інноваційні плани, програми і проекти.

11. Впишіть слова, яких не вистачає у визначенні інноваційної інфраструктури: «Інноваційна інфраструктура - це сукупність взаємопов'язаних і взаємодіючих ..., які необхідні для ефективного здійснення інноваційної діяльності»:

- а) технополісів і технопарків;
- б) учбових закладів і підприємств;
- в) організацій і допоміжних служб (систем);
- г) підприємств і банків.

12. До допоміжних служб (систем) інноваційної діяльності не відноситься:

- а) система інформаційного забезпечення;
- б) експертизи інноваційних програм;
- в) фінансово-економічне забезпечення інноваційної діяльності;
- г) технополіси і технопарки.

Рекомендована література: [1, 2, 10-15, 17]

Тема 2. Інноваційна діяльність як об'єкт інноваційного менеджменту

Поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові. Фундаментальна наукова діяльність. Прикладні науково-дослідні розробки. Проектно-конструкторська, науково-технічна, виробнича інноваційна діяльність. Оцінка факторів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.

Характеристика інноваційної інфраструктури. Ринок новацій. Ринок інвестицій. Ринок чистої конкуренції нововведень.

Теми рефератів

1. Поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові.

2. Фундаментальна наукова діяльність.
3. Прикладні науково-дослідні розробки.
4. Проектно-конструкторська, науково-технічна, виробнича інноваційна діяльність.
5. Оцінка факторів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.
6. Характеристика інноваційної інфраструктури.
7. Ринки новацій, інвестицій та чистої конкуренції.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте у зошиті поняття інноваційної діяльності, її різновиди і складові.
2. Проаналізуйте фундаментальну наукову діяльність.
3. Роз'ясніть сутність прикладних науково-дослідних робіт.
4. Роз'ясніть сутність проектно-конструкторських робіт.
5. Оцініть фактори впливу зовнішнього і внутрішнього середовища на інноваційну діяльність.
6. Опішіть інноваційною інфраструктуру.
7. Розкрийте сутність ринку новацій, інвестицій та чистої конкуренції.

Тести для самоконтролю

1. Інноваційний процес це:
  - а) пошук необхідних інвестиційних ресурсів, відбір ефективних об'єктів (інструментів) інвестування, формування збалансованої інвестиційної програми і забезпечення її реалізації;
  - б) вкладення капіталу в усіх його формах у різні об'єкти (інструменти) з метою одержання прибутку;
  - в) послідовний ланцюг подій, у ході яких інновація розвивається від ідеї до конкретного продукту, технології, структури або послуги і поширюється у господарській практиці та суспільній діяльності;
  - г) цілеспрямований упорядкований процес обчислювання вартості об'єкту у грошовому еквіваленті з урахуванням факторів, які впливають на вартість у конкретний момент часу в умовах конкретного ринку.

2. Яка стадія в інноваційному процесі є першою?
  - а) комерціалізація нововведення;
  - б) прикладні дослідження;
  - в) дослідно-конструкторські роботи;
  - г) фундаментальні дослідження.

3. Яка стадія в інноваційному процесі є другою?
  - а) комерціалізація нововведення;
  - б) прикладні дослідження;
  - в) дослідно-конструкторські роботи;
  - г) фундаментальні дослідження.

4. Яка стадія в інноваційному процесі є третьою?

- а) комерціалізація нововведення;
- б) прикладні дослідження;
- в) дослідно-конструкторські роботи;
- г) фундаментальні дослідження.

5. Яка стадія в інноваційному процесі є четвертою?

- а) комерціалізація нововведення;
- б) прикладні дослідження;
- в) дослідно-конструкторські роботи;
- г) фундаментальні дослідження.

6. В інноваційному процесі дослідно-конструкторські роботи спрямовані на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

7. В інноваційному процесі комерціалізація нововведення спрямована на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

8. В інноваційному процесі прикладні дослідження спрямовані на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

9. В інноваційному процесі фундаментальні дослідження спрямовані на:

- а) впровадження новації у практичну діяльність та її дифузію;
- б) розробку нових продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- в) проектування, виготовлення, та випробування продуктів, технологій, матеріалів тощо;
- г) вивчення теоретичних основ певних процесів і явищ.

10. Інноваційний процес на окремому підприємстві не включає:

- а) визначення потреби в інноваціях;
- б) збір інформації про нововведення;
- в) проведення фундаментальних досліджень;

г) попередній вибір нововведення.

Рекомендована література: [1, 2, 10, 12]

Тема 3. Державна підтримка інноваційної діяльності

Роль держави в здійсненні інноваційної діяльності. Інновації як фактор економічного зростання. Значення інноваційної діяльності для формування сучасної моделі економічного зростання національної економіки України. Ринкові механізми в галузі наукової і науково-технічної діяльності.

Держава як головний суб'єкт інноваційної діяльності. Способи державного впливу на ефективність інноваційних процесів. Методи державної підтримки інноваційної діяльності. Формування національної моделі регулювання інноваційної діяльності. Вплив державних, приватних і громадських структур.

Сучасний стан і перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні, особливості інноваційного розвитку в провідних індустріальних країнах.

Темі рефератів

1. Державна інноваційна політика.
2. Методи та інструменти державного впливу на ефективність інноваційної діяльності.
3. Державне регулювання міжнародних зв'язків в інноваційній сфері.
4. Політичні аспекти міжнародного трансферу інноваційних технологій.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. У чому полягає загальнодержавне значення інновацій для економіки держави?
2. Які інновації впливають на безпеку держави?
3. Пояснить сутність державної інноваційної політики.
4. Як держава впливає на ефективність інноваційної діяльності?

Тести для самоконтролю

1. Визнається, що до найбільш адекватного показника наукоємності галузей відноситься:
  - а) кількість винаходів в країні за рік;
  - б) вартість продукції, яка випускається за рік за ліцензіями;
  - в) витрати на закупівлю ліцензій;
  - г) відносна вага витрат на науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи у вартості готової продукції.
2. Елементом опосередкованої державної підтримки інноваційної діяльності є:
  - а) фінансування інноваційних проектів з бюджетних коштів;
  - б) організація конкурсів при розподілі бюджетних коштів;
  - в) формування державної інноваційної структури;
  - г) пільгове оподаткування.

3. Елементом прямої державної підтримки інноваційної діяльності є:
- а) зменшення податку на приріст інноваційних витрат;
  - б) пільгове оподаткування дивідендів юридичних і фізичних осіб, які одержані за акціями інноваційних підприємств;
  - в) правове регулювання інноваційного процесу;
  - г) відстрочка податкових платежів.
4. Комерційні банки часто не зацікавлені у кредитуванні довгострокових інноваційних проектів. Тому держава стимулює довгострокове «заморожування» коштів за рахунок:
- а) емісії акцій;
  - б) емісії облігацій;
  - в) сповільнення амортизації основних фондів;
  - г) залучення страхових компаній, пенсійних фондів тощо для фінансування інновацій.
5. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» бюджетне фінансування наукових досліджень здійснюється шляхом:
- а) венчурного фінансування;
  - б) лізингового фінансування;
  - в) базового фінансування;
  - г) кредитного фінансування.
6. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» бюджетне фінансування наукових досліджень здійснюється шляхом:
- а) венчурного фінансування;
  - б) лізингового фінансування;
  - в) проектно-цільового фінансування;
  - г) кредитного фінансування.
7. Відповідно до Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» фінансування наукових досліджень здійснюється наступними фондами і установами:
- а) Державним фондом фундаментальних досліджень;
  - б) Українськими комерційними банками;
  - в) Українськими венчурними фондами;
  - г) Українськими інвестиційними фондами.

Рекомендована література: [1-9, 18]

Принципи організації інноваційних процесів за циклом «дослідження - виробництво - дифузія – комерціалізація». Види наукових, проектних та інноваційних організацій. Роль академічного та освітянського секторів. Зміст понять «технопарк», «технополіс», «інкубатор інновацій».

Організація виконання НДДКР і інформаційне забезпечення інноваційних процесів. Організація впровадження та трансферту наукових інновацій. Малий інноваційний бізнес, життєвий цикл і тенденції розвитку. Особливості менеджменту в наукових організаціях і малих інноваційних підприємствах.

Інноваційні венчурні фонди. Роль венчурного бізнесу в розвитку інноваційної діяльності.

Науково-технічне співробітництво. Форми інтеграції науки і виробництва. Конкуренція та кооперація в галузі сучасних інноваційних технологій. Види виробничої та технологічної кооперації.

Темати рефератів

1. Організаційна діяльність на державному рівні управління інноваційним процесом.
2. Організаційна діяльність на підприємницькому рівні управління інноваційним процесом.
3. Організаційні структури та форми впровадження інновацій у бізнес.
4. Технопарки.
5. Технополіси.
6. Фінансово-промислові групи.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Організаційні форми малих інноваційних фірм та їх основні функції.
2. Роль технопарків у стимулюванні малого інноваційного підприємництва.
3. Законодавча база технопарків в Україні.
4. Принципи побудови фінансово-промислових груп в Україні.
5. Організація технологічного ланцюжка ФПП.
6. Конкурсний добір учасників технологічного ланцюжка ФПП.

Тести для самоконтролю

1. До переваг функціональної структури інноваційної організації відноситься:
  - а) досягається функціональна ізольованість підрозділів;
  - б) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
  - в) досягається простота в управлінні інноваційного проекту;
  - г) співробітники мають чітку перспективу кар'єрного росту і професійного розвитку.
2. До недоліків функціональної структури інноваційної організації відноситься:
  - а) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові

- управлінські рівні;
- б) порушується принцип єдиновладдя;
  - в) стимулюється функціональна ізолюваність;
  - г) співробітники не мають чіткої перспективи кар'єрного росту і професійного розвитку.
3. До переваг матричної структури інноваційної організації відноситься:
- а) досягається функціональна ізолюваність підрозділів;
  - б) реалізується пряма підлеглисть керівнику інноваційного проекту;
  - в) зберігаються всі переваги функціональної структури;
  - г) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні.
4. До недоліків матричної структури інноваційної організації відноситься:
- а) порушується принцип єдиновладдя;
  - б) стимулюється функціональна ізолюваність;
  - в) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні;
  - г) співробітники не мають чіткої перспективи кар'єрного росту і професійного розвитку.
5. До переваг дивізійної структури інноваційної організації відноситься:
- а) інноваційний проект має цілісний горизонтальний напрямок взаємодії співробітників;
  - б) порушується принцип єдиновладдя;
  - в) досягається простота в управлінні інноваційного проекту;
  - г) делегування відповідальності за одержання прибутку на низові управлінські рівні.
6. До недоліків дивізійної структури інноваційної організації відноситься:
- а) стимулюється функціональна ізолюваність;
  - б) порушується принцип єдиновладдя;
  - в) виникає проблема розподілу повноважень між керівництвом інноваційного проекту і керівництвом функціональних підрозділів;
  - г) необхідність утримання відносно великого управлінського апарату.
7. Технопарк - це:
- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і пов'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
  - б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;

- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

8. Технополіс - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і зв'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

9. Фінансово-промислова група - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банк, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і пов'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

10. Інкубатор - це:

- а) організаційна структура, яка об'єднує банки, підприємства, торгові організації, науково-дослідні центри, вищі учбові заклади і зв'язує їх єдиним технологічним циклом для підвищення конкурентоспроможності товарів та послуг;
- б) цілісний науково-виробничий комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади на базі конкретного міста;
- в) науково-виробничий територіальний комплекс, у який входять науково-дослідні інститути, лабораторії, підприємства та вищі учбові заклади;
- г) складний багатофункціональний комплекс, який забезпечує сприятливі умови для ефективної діяльності нових малих інноваційних фірм.

11. Інкубатор - це:

- а) джерело кредитів для малих інноваційних фірм;
- б) експериментальне підприємство;
- в) навчальний заклад для підприємців;
- г) навчальний заклад для наукових співробітників.

12. Сучасний науково-виробничий територіальний комплекс «Сіліконова долина» в США є:

- а) технопарком;
- б) технополісом;
- в) фінансово-промисловою групою;
- г) інкубатором.

13. Основною метою створення технопарків та технополісів є:

- а) ефективне використання державного базового фінансування інноваційної продукції;
- б) ефективне використання державного проектно-цільового фінансування інноваційної продукції;
- в) досягнення тісного територіального зближення наукового потенціалу країни та промислового виробництва;
- г) організація конкурсного відбору інноваційних проектів.

14. З метою розвитку технопарків та технополісів у перші роки їх існування на цих територіях державою створюється:

- а) пільговий конкурсний режим відбору інноваційних проектів;
- б) пільговий податковий режим;
- в) пільгове бюджетне фінансування;
- г) пільгове проектно-цільове фінансування.

15. Центральним ланцюгом технопарків та технополісів є:

- а) вищий навчальний заклад;
- б) науково-дослідний інститут;
- в) банк;
- г) експериментальне підприємство.

16. Учасником фінансово-промислової групи в Україні обов'язково є:

- а) вищий навчальний заклад;
- б) науково-дослідний інститут;
- в) банк;
- г) торговельне підприємство.

17. Фінансово-промисловою групою в Україні очолює:

- а) Фонд держмайна України;
- б) Кабінет Міністрів України;
- в) головне підприємство, яке виготовляє кінцеву продукцію;
- г) банк.

18. Згідно з Законом України «Про промислово-фінансові групи в Україні»:

- а) фінансово-промислова група та її учасники є юридичними особами;
- б) усі учасники фінансово-промислової групи є самостійними юридичними особами;
- в) тільки фінансово-промислова група є юридичною особою;
- г) у фінансово-промисловій групі юридичною особою є тільки головне підприємство.

19. Фінансово-промислова група створюється:

- а) за постановою Кабінету Міністрів України;
- б) за рішенням Фонду держмайна України;
- в) за рішенням Мінекономіки України;
- г) за Генеральною угодою про сумісну діяльність, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

20. Фінансово-промислова група ліквідується:

- а) за постановою Кабінету Міністрів України;
- б) за рішенням Фонду держмайна України;
- в) за рішенням Мінекономіки України;
- г) за Генеральною угодою, яка підписується керівниками всіх підприємств-ініціаторів.

Рекомендована література: [1, 2, 15-17]

Тема 5. Управління інноваційним розвитком організації

Аналіз інноваційних можливостей організації: оцінка інноваційного середовища; стан інноваційного, науково-технічного потенціалу; аналіз параметрів впливу зовнішнього і внутрішнього середовища, аналіз ресурсних та інвестиційних можливостей; оцінка технологій та виробничих процесів щодо їх здатності до впровадження новацій; оцінка соціально-організаційних можливостей. Аналіз конкурентних переваг організації.

Система планування інновацій, сутність і основні види. Науково-технічне прогнозування. Сутність проектного управління. Організаційно-технологічна підготовка виробництва новацій. Організація НДДКР. Аналіз і прогнозування науково-технічного і організаційно-технологічного рівня виробництва. Управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.

Управління витратами в інноваційній діяльності. Склад і структура інноваційних витрат, їх зв'язок із стратегією інноваційних змін. Класифікація витрат на інновації за типами інноваційної діяльності, джерелами її фінансування. Облік витрат за стадіями інноваційного циклу.

Темі рефератів

1. Конкурентні переваги організації.
2. Науково-технічне прогнозування.

3. Управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.
4. Управління витратами в інноваційній діяльності.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Проаналізуйте конкурентні переваги організації.
2. Розкрийте сутність системи планування інновацій.
3. Розкрийте роль науково-технічного прогнозування.
4. Розкрийте сутність проектного управління.
5. Розкрийте особливості управління якістю і конкурентоспроможністю нової продукції.

Тести для самоконтролю

1. Контракт на придбання або виготовлення обладнання є складовою частиною:
  - а) ініціативного проекту;
  - б) проекту розвитку матеріально-технічної бази наукових досліджень;
  - в) проекту створення інформаційних систем;
  - г) проекту утворення центрів колективного користування.

2. Розробка технічного завдання здійснюється на:
  - а) початкової стадії життєвого циклу товару;
  - б) вибору напрямків досліджень;
  - в) теоретичних та експериментальних досліджень;
  - г) аналізу та оцінки результатів.

3. Експертиза інвестиційних проектів проводиться у цілях:
  - а) ефективного використання коштів в інтересах отримання прибутку;
  - б) запобігання створення об'єктів, які порушують права фізичних та юридичних осіб і держави;
  - в) ефективного використання бюджетних коштів.

4. Екологічна експертиза формулює висновки про:
  - а) коригування проекту;
  - б) можливість реалізації проекту;
  - в) не можливість реалізації проекту;
  - г) доцільність фінансування проекту бюджетними коштами.

5. Екологічна експертиза може проводитися:
  - а) місцевими органами влади;
  - б) фізичними особами по особистій ініціативі;
  - в) державними та суспільними комісіями.

6. У состав комісії державної екологічної експертизи включаються:
  - а) представник замовника;
  - б) представник організації розробника проекту;

- в) нештатні експерти;
- г) штатні експерти.

7. Суспільна екологічна експертиза проводиться:

- а) в обов'язковому порядку;
- б) по ініціативі громадян;
- в) по ініціативі суспільних організацій;
- г) по ініціативі органів місцевого самоврядування.

Рекомендована література: [1, 2, 10-17]

Тема 6. Управління інноваційним проектом

Інноваційний проект: поняття, основні етапи розробки і реалізації. Управління інноваційним проектом як процес прийняття і реалізації управлінських рішень. Процедура розробки інноваційного проекту.

Управління реалізацією інноваційних проектів. Ресурсне забезпечення інноваційного проекту. Інформаційне забезпечення. Інвестиційне забезпечення. Створення і використання різних організаційних форм проектного управління. Управління персоналом в процесі реалізації інноваційного проекту.

Управління конкурентоспроможністю інноваційного проекту. Управління підтримкою і вдосконаленням конкурентних переваг. Управління конкурентоспроможністю та якістю нової продукції. Управління маркетинговими службами і контроль за забезпеченням конкурентоспроможності проекту.

Темі рефератів

1. Управління інноваційним проектом.
2. Ресурсне забезпечення інноваційного проекту.
3. Управління конкурентоспроможністю інноваційного проекту.
4. Управління конкурентоспроможністю та якістю нової продукції.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Роз'ясніть поняття проекту.
2. Прокоментуйте процедуру розробки інноваційного проекту.
3. Роз'ясніть особливості управління реалізацією інноваційних проектів.
4. Опишіть процес управління конкурентоспроможністю інноваційного проекту.

Тести для самоконтролю

1. Показник ефективності інноваційного проекту - чистий приведений дохід - це:
  - а) відношення середньо річного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за

- період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
- в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
  - г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.
2. Показник ефективності інноваційного проекту - індекс доходності - це:
- а) відношення середньорічного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
  - в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
  - г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.
3. Показник ефективності інноваційного проекту - індекс рентабельності - це:
- а) відношення середньо річного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
  - в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
  - г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.
4. Показник ефективності інноваційного проекту - внутрішня ставка доходності - це:
- а) відношення середньорічного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
  - в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
  - г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.
5. Який з наведених показників ефективності інноваційного проекту не враховує повністю всю суму чистого потоку коштів:
- а) чистий приведений доход;
  - б) індекс доходності;
  - в) індекс рентабельності;

г) період окупності.

6. Який з наведених показників ефективності інноваційного проекту характеризує у сукупному потоці коштів суму інвестиційного прибутку?

- а) чистий приведений дохід;
- б) індекс доходності;
- в) індекс рентабельності;
- г) період окупності.

Рекомендована література: [1, 2, 11-14, 19]

Тема 7. Управління ризиками в інноваційній діяльності

Основи теорії управління ризиками. Класифікація ризиків. Поняття частотної та суб'єктивної ймовірності. Їх математичні властивості, сфера застосування в інвестиційних розрахунках.

Кількісна оцінка ризиків. Методи аналізу невизначеності та ризику. Методи управління ризиками.

Теми рефератів

1. Класифікація ризиків.
2. Оцінка рівня ринкового ризику інвестиційного портфеля.
3. Фактори, що впливають на рівень ринкового фінансового інструмента, інвестиційного портфеля.
4. Диверсифікації ризику.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Чим відрізняються систематичний та несистематичний ризики.
2. Поясніть поняття частотної ймовірності.
3. Поясніть поняття суб'єктивної ймовірності.
4. Роз'ясніть поняття диверсифікації ризику.

Тести для самоконтролю

1. Ризик, пов'язаний з можливістю неодержання прибутку в ході реалізації проекту, - це:
  - а) кредитний ризик;
  - б) підприємницькі ризики;
  - в) фінансовий ризик;
  - г) інвестиційний ризик.

2. Ризик, який виникає через помилки оформлення юридичних прав, прав власності або оренди на об'єкт, - це:
  - а) інвестиційний ризик;
  - б) кредитний ризик;
  - в) підприємницькі ризики;
  - г) фінансовий ризик.

3. Ризик перевищення кошторису через подорожчання вартості будівництва тощо - це:

- а) кредитний ризик;
- б) підприємницькі ризики;
- в) інвестиційний ризик;
- г) фінансовий ризик.

4. Ризик, який пов'язаний з можливою інфляцією, - це:

- а) інвестиційний ризик;
- б) кредитний ризик;
- в) підприємницькі ризики;
- г) фінансовий ризик.

5. Ризик, який пов'язаний з можливістю неповертання суми кредиту та відсотків за ним, - це:

- а) кредитний ризик;
- б) інвестиційний ризик;
- в) підприємницькі ризики;
- г) фінансовий ризик.

6. Ризик, який пов'язаний з можливістю нанесення збитків і недодержання прибутку через порушення контрагентами своїх обов'язків, - це:

- а) інвестиційний ризик;
- б) кредитний ризик;
- в) фінансовий ризик;
- г) підприємницькі ризики.

7. Ризик, який пов'язаний з можливістю виникнення збитків у результаті зміни обмінного курсу і впливу його на очікувані доходи від продажу продукції, - це:

- а) фінансовий ризик;
- б) інвестиційний ризик;
- в) кредитний ризик;
- г) підприємницькі ризики.

Рекомендована література: [1, 2, 11-14, 19]

Тема 8. Оцінка ефективності інноваційної діяльності

Ефективність інноваційної діяльності. Характеристика результатів і ефективність витрат на інноваційну діяльність. Інноваційна діяльність як об'єкт інвестування.

Обґрунтування економічної ефективності інноваційного проекту. Критерії інвестиційної привабливості та оцінки інноваційних проектів. Методи оцінки інноваційних проектів. Аналіз інноваційних проектів в

умовах невизначеності. Оцінка впливу невизначеності на ефективність інноваційного проекту. Врахування проектних ризиків в оцінці ефективності інноваційних проектів.

Темати рефератів

1. Інноваційна діяльність як об'єкт інвестування.
2. Критерії інвестиційної привабливості та оцінки інноваційних проектів.
3. Методи оцінки інноваційних проектів.

Контрольні питання і навчальні завдання

1. Розкрийте поняття ефективність інноваційної діяльності.
2. Перечисліть критерії інвестиційної привабливості інноваційних проектів.
3. Розкрийте методи оцінки інноваційних проектів.
4. Розкрийте особливості аналізу інноваційних проектів в умовах невизначеності.

Тести для самоконтролю

1. Показник ефективності інноваційного проекту - чистий приведений доход - це:
  - а) відношення середньо річного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
  - в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
  - г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.

2. Показник ефективності інноваційного проекту - індекс доходності - це:
  - а) відношення середньорічного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
  - в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
  - г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.

3. Показник ефективності інноваційного проекту - індекс рентабельності - це:
  - а) відношення середньо річного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
  - б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період

- експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
- в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
- г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.

4. Показник ефективності інноваційного проекту - внутрішня ставка доходності - це:

- а) відношення середньорічного чистого прибутку і суми витрат на реалізацію проекту;
- б) різниця між приведеною до дійсної вартості сумою потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і сумою витрат на його реалізацію;
- в) відношення приведеної до дійсної вартості суми потоку коштів за період експлуатації інвестиційного проекту і суми витрат на його реалізацію;
- г) дисконтна ставка, при якій чистий приведений доход у процесі дисконтування буде дорівнювати нулю.

5. Який з наведених показників ефективності інноваційного проекту не враховує повністю всю суму чистого потоку коштів:

- а) чистий приведений доход;
- б) індекс доходності;
- в) індекс рентабельності;
- г) період окупності.

6. Який з наведених показників ефективності інноваційного проекту характеризує у сукупному потоці коштів суму інвестиційного прибутку?

- а) чистий приведений доход;
- б) індекс доходності;
- в) індекс рентабельності;
- г) період окупності.

Рекомендована література: [1, 2, 14, 19,38]

3. КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ПО КУРСУ

1. Інноваційний менеджмент у системі менеджменту організації.
2. Поняття новація і інновація.
3. Типи інновацій.
4. Поняття винаходу та відкриття. Їх різниця.
5. Поняття інноваційного лагу, базисного і поліпшуючого нововведення.
6. Визначення інноваційного менеджменту.

7. Функцій, які відображують зміст інноваційної діяльності.
8. Прогнозування, як функція інноваційного менеджменту.
9. Формування інноваційних цілей, як функція інноваційного менеджменту.
10. Планування, як функція інноваційного менеджменту.
11. Координація, як функція інноваційного менеджменту.
12. Організація, як функція інноваційного менеджменту.
13. Стимулювання, як функція інноваційного менеджменту.
14. Контроль, як функція інноваційного менеджменту.
15. Поняття і структура інноваційного процесу.
16. Фундаментальні дослідження в структурі інноваційного процесу.
17. Прикладні дослідження в структурі інноваційного процесу.
18. Досвідно-конструкторські роботи в структурі інноваційного процесу.
19. Комерціалізація нововведення в структурі інноваційного процесу.
20. Моделі дифузії нововведення на макрорівні та окремому підприємстві.
21. Принципи інноваційного процесу.
22. Фактори успішності та невдач нововведень.
23. Життєвий цикл інновацій.
24. Інноваційна інфраструктура.
25. Ринок новацій в інноваційній структурі.
26. Ринок чистої конкуренції в інноваційній структурі.
27. Ринок капіталу в інноваційній структурі.
28. Поняття інтелектуальної власності, патенту, промислового зразку і товарного знаку.
29. Поняття авторського права.
30. Еволюція технологічних укладів.
31. Конкурентоспроможність країни і інноваційна діяльність.
32. Роль держави у створенні механізму регулювання інноваційною діяльністю.
33. Показники рівня розвитку економічної системи.
34. Державна інноваційна політика.
35. Пріоритетні напрями державної інноваційної політики.
36. Принципи державної інноваційної політики.
37. Сутність, цілі, напрями і основні принципи державної науково-технічної політики в Україні.
38. Методи реалізації інноваційної політики.
39. Методи прямого державного регулювання інноваційного процесу.
40. Методи опосередкованого державного регулювання інноваційного процесу.
41. Сутність системи фінансування інноваційної діяльності.
42. Джерела формування інвестиційних ресурсів.
43. Внутрішні джерела формування власних інвестиційних ресурсів підприємства.
44. Зовнішні джерела формування власних інвестиційних ресурсів підприємства (залучені інвестиційні ресурси).

45. Джерела формування позикових інвестиційних ресурсів.
46. Фактори, які враховують при виборі джерел формування інвестиційних ресурсів.
47. Системи фінансування проекту.
48. Система традиційного фінансування інноваційних проектів.
49. Система венчурного фінансування інноваційних проектів.
50. Форми і способи фінансування інновацій в Україні.
51. Базове фінансування наукових досліджень в Україні.
52. Програмно-цільове фінансування наукових досліджень в Україні.
53. Діяльність Державного фонду фундаментальних досліджень та Української державної інноваційної компанії.
54. Оцінка економічної ефективності інвестиційних проектів.
55. Чистий приведений доход, як показник ефективності інвестиційних проектів.
56. Індекс доходності, як показник ефективності інвестиційних проектів.
57. Індекс рентабельності, як показник ефективності інвестиційних проектів.
58. Період окупності, як показник ефективності інвестиційних проектів.
59. Внутрішня ставка доходності, як показник ефективності інвестиційних проектів.
60. Взаємодія організації і нововведень.
61. Базові (генеральні) управлінські цінності організації.
62. Інноваційність, як управлінська цінність організації.
63. Типи змін в організації.
64. Фактори відторгнення нововведень в організації.
65. Причини опору змінам в організації.
66. Заходи подолання опору нововведенням в організації.
67. Інноваційні стратегії в організації.
68. Наступальна інноваційна стратегія організації.
69. Захисна інноваційна стратегія організації.
70. Імітаційна інноваційна стратегія організації.
71. Залежна, традиційна і ситуаційна стратегії організації.
72. Патентно-ліцензійна діяльність організації.
73. Поняття ліцензії і ноу-хау.
74. Структури науково-дослідних і проектних організацій.
75. Лінійна і функціональна організаційні структури науково-дослідних і проектних організацій.
76. Матрична і дивізійна організаційні структури науково-дослідних і проектних організацій.
77. Поняття технопарку.
78. Поняття технополісу.
79. Поняття фінансово-промислової групи.
80. Поняття інкубатору.
81. Малі інноваційні фірми.
82. Венчурні фонди.

83. Концепція тотальної якості *Kaizen* в інноваційному процесі.
84. Мотивація персоналу в науково-дослідній організації.
85. Режими роботи у науково-дослідних організаціях.
86. Цільові групи у науково-дослідних організаціях.
87. Кадрове планування у науково-дослідній організації.
88. Класифікація ризиків інноваційної діяльності.
89. Оцінка ризику в інноваційній діяльності.
90. Управління ризиками.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДСУМКОВОМУ КОНТРОЛІ

Контроль знань по дисципліні «Інноваційний менеджмент» складається з двох блоків планових заходів:

1. поточний контроль знань студентів;
2. підсумковий контроль знань студентів.

Порядок оцінювання знань студентів
за результатами вивчення дисципліни

№ з/	Форма оцінювання знань	Кількість балів	Результат
1	Оцінювання поточної роботи в семестрі, в т. ч. :	від 0 до 40 балів в т. ч.:	
1.1	Виконання обов'язкових завдань: 1) систематичність та активність роботи протягом семестру 2) виконання завдань для самостійного опрацювання	до 20 балів, з них: 1) до 10 балів 2) до 10 балів	
1.2	Проходження модульного контролю знань	до 20 балів	
2	Оцінювання письмової екзаменаційної роботи	від 0 до 60 балів	проходження підсумкового контролю знань по дисципліні і одержання підсумкової оцінки

Бали за результатами поточного контролю в сумі та по доданках, а також за результатами оцінювання письмової екзаменаційної роботи виставляються числом, кратним «5».

Загальна підсумкова оцінка (в балах) складається з суми балів за результати поточного контролю знань та за виконання завдань, що виносяться на іспит. На іспиті студент повинен набрати не менше 30 балів.

Підсумковий контроль знань по даній дисципліні проводиться у формі письмового іспиту за екзаменаційними білетами, кожен з яких включає 3 питання.

Відповідь на кожне питання білета оцінюється окремо з диференціацією в 20, 10, 0 балів.

Відповідь на кожне з питань білета оцінюється в:

20 балів — якщо:

- відповідь студента містить повне, розгорнуте, правильне та ис тано ане викладення матеріалу;
- виявляє при цьому високі знання студентом усієї програми навчальної дисципліни, його вміння користуватися різноманітними методами наукового аналізу суспільних і правових явищ, виявляти їх характерні риси та особливості;
- відображає чітко знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку і взаємодії, правильне формулювання відповідних тлумачень;
- свідчить про знання назв і змісту передбачених програмою нормативно-правових актів (для найважливіших — необхідно знати рік їх прийняття);
- містить аналіз змістовного матеріалу, порівняння різних поглядів на дану проблему, самостійні висновки студента, формулювання та аргументацію його точки зору;
- містить, поряд із теоретичним матеріалом, фактичні дані (статистичні, результати судової практики і т. ін.), їх оцінку та порівняння; логічно і граматично правильно викладена;

10 балів — якщо студент дав відповідь на поставлене запитання, однак вона має хоча б один з таких недоліків:

- є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
- є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів, нечіткі характеристики відповідних явищ;
- не є аргументованою: не містить посилань на нормативно-правові акти (у разі необхідності), інші джерела, аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій і т. ін.; недостатньо використано дані юридичної практики, інший фактичний і статистичний матеріал;
- свідчить про наявність прогалин у знаннях студента;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;

0 балів — якщо студент не відповів на поставлене запитання, або відповідь є неправильною, не розкриває сутності питання, або допущені грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність знань у студента або їх безсистемність та поверховість, не вміння сформулювати думку та викласти її, незнання основних положень навчальної дисципліни.

Результат письмового іспиту складається з суми балів, одержаних за всі питання. В разі, коли відповіді студента оцінені менше ніж у 30 балів, він отримує незадовільну оцінку за результатами іспиту (тобто 0 балів).

Загальне підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється з урахуванням результатів оцінювання поточної роботи в семестрі (в діапазоні від 0 до 40 балів) та результатів письмового іспиту (не менше 30 і не більше 60 балів) за 100-бальною системою з подальшим переведенням в традиційну систему за 4-бальною шкалою та шкалою ECTS для фіксації оцінки в нормативних документах.

Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
85—100	5 (відмінно)	A
80	4 (добре)	B
65—75		C
60	3 (задовільно)	D
50—55		E
30—45	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	PX
0—25	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивчення дисципліни	P

Для реєстрації оцінки за шкалою ECTS в екзаменаційних відомостях вводиться спеціальна графа «Оцінка за шкалою ECTS»

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Економіка й організація інноваційної діяльності: підручник / За ред. О.І. Волкова, М.П. Денисенка. — К.: Професіонал, 2011. — 960 с.
2. Ілляшенко С.М. І44 Інноваційний менеджмент : Підручник. – Суми : ВТД —Університетська книга, 2010. – 334 с.
3. Ілляшенко С.М. Товарна інноваційна політика : підручник. / С. М. Ілляшенко, Ю. С. Шипуліна. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. – 281 с.
4. Ковалев Г Д. Основы инновационного менеджмента: Учебник для вузов /Под ред. проф. В.А. Швандара. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 330 с.
5. Стадник В.В. Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства: Підручник / В.В.Стадник, Й.А. Йохна. – К.: Хмельницький: ХНУ, 2011 - 332с.
6. Організація та управління інноваційною діяльністю: підручник / за ред. проф. Перерви П. Г., проф. Меховича С. М., проф. Погорелова М. І. – Х. : НТУ "ХП", 2008. – 1025 с.
7. Фатхутдинов Р.А. Инновационный менеджмент: Учебник для вузов. 5-е изд. - СПб.: Питер. 2005.
8. Федулова Л. І. Інноваційна економіка: Підруч. для студ. вищ. навч. закл.. - К. : Либідь, 2006. - 480с.
9. Чухрай Н., Патора Р. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: підручник / Н. Чухрай, Р. Патора. – К. : КОНДОР, 2006. – 398 с.

Додаткова література

10. Балабанова Н. В. Суспільство знань та інновацій: шлях до майбутнього України. – К.: Арістей, 2007. – 104 с.
11. Василенко В.О., Шматько В.Г. Інноваційний менеджмент: Навчальний посібник. Видання 3-є, вип. та доп. / За редакцією В.О.Василенко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
12. Волков О., Денисенко М., Гречан Л. Економіка та організація інноваційної діяльності. - К.: ЦУЛ, 2007. 662 с.
13. Волков О., Денисенко М., Гречан Л. Інноваційний розвиток промисловості України. К.: КИТ, 2006. -648 с
14. Гольдштейн Г.Я. Стратегический инновационный менеджмент: Учебное пособие. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2004.
15. Гохберг Ю.О. Управління нововведеннями на підприємствах. – Донецьк: Донецький національний університет, 2004. – 231 с.
16. Гриньова А. Б. Організація та управління науково-дослідними і дослідно-конструкторськими розробками на підприємстві: Монографія. — Харків: ВД "Ижжк". -2004. - 156 с.

17. Грузнов И.И. Механизмы интенсификации обновления продукции монография / И. И. Грузнов. - Одесса : ОНПУ, 2004. - 288 с.
18. Гуржій А. М., Каракай І.О. Б., Петренко З.О, та ін. Інноваційна діяльність в Україні: Монографія. К.: УкрШТЕІ, 2006. - 152 с.
19. Дорофійенко В. В., Калинович С. В., Жеребьев Я. И. Рынок инноваций: Учеб. пособ. - Макеевка: ДоиПЛСЛ, 2006. - 360 с.
20. Егоров И. ДО. Наука и инновации в процессах социально-экономического развития. - К., 2006. - 334 с
21. Захарченко В.И. Нововведения: мотивация, моделирование, эффективность : монография / В. И. Захарченко. - Одесса : ОИУМ, 2002. - 278 с.
22. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: Проблеми, концепції, методи. – Суми: Університетська книга, 2008. – 278с.
23. Інвестиційно-інноваційна діяльність: теорія, практика, досвід : монографія / М. П. Денисенко, Л. І. Михайлова, І. М. Грищенко та ін. ; за ред. д.е.н., проф., акад. М. П. Денисенка, д.е.н., проф. Л. І. Михайлової. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2008. – 1050 с.
24. Інноватика / Б. В. Гринев, В. А. Гусев. - Харьков: "Институт монокристаллов", 2004. - 452 с.
25. Инновационная экономика : монография. – 2-е изд., [испр. и доп.] / Дынкин А., Иванова Н., Грачев М. и др. – М. : Изд-во "Наука", 2004. – 352 с.
26. Инновационный менеджмент: учебное пособие / под ред. д.э.н., проф. Л. Н. Оголевой. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 238с
27. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / За ред. Л. І. Федулової. - К.: Основа, 2005. - 552 с.
28. Йохна М.А. Економіка і організація інноваційної діяльності: навч. посіб. / М.А. Йохна, В.В. Стадник. — К.: Академія, 2011. — 400 с.
29. Краснокутська Н.С. Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. - К.: КНЕУ, 2003. - 502 с.
30. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку : монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2006. – 728 с.
31. Меркулов М.М. Науково-технологічний розвиток і управління інноваціями / М. М. Меркулов. - Одеса : Фенікс, 2008. - 344 с.
32. Микитюк П. // Інноваційний менеджмент: Навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2007. - 298 с.
33. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент: Навч. посібник – К.: ЦУЛ, 2009,-408 с.
34. Стадник В., Йохна М. Інноваційний менеджмент. - К.: Академвидав, 2006.
35. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. С. М. Ілляшенка. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2005. – 582 с.

36. Провайдинг інновацій: підручник / [М. П. Денисенко, А. П. Гречан, М. В. Гаман та ін.] ; за ред. проф. М. П. Денисенка. – К. : "Видавничий дім "Професі-онал", 2008. – 448 с.
37. Тычинский А.В. Управление инновационной деятельностью компаний: современные подходы, алгоритмы, опыт. – Таганрог: ТРТУ, 2006.
38. Управление инновационными проектами: Учеб. пособие /Под ред. проф. В.Л. Попова. - М.: ИНФРА-М, 2007.
39. Шипулина Ю. С. Инновационный потенциал предприятия / Потенциал инновационного развития предприятия : монография / Ю. С. Шипулина ; под ред. д.э.н., проф. Козьменко С.Н., Сумы : Деловые перспективы, 2005. – 256 с.
40. Шумпетер Й. Теория экономического развития. - М.: Прогресс, 1992. - 231 с.
41. Щербань В. М. Товарно-інноваційна політика: Навч. носіб. / В. М. Щербань, Л. Л. Козубенко. К.: Кондор, 2006. - 396 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	
1. Методичні вказівки для самостійного вивчення кожної теми.....	
2. Навчально-тематичний план вивчення дисципліни.....	
3. Контрольні питання по курсу.....	
4. Критерії оцінювання знань студентів при підсумковому контролі.....	
5. Список рекомендованої літератури.....	